

Posudek bakalářské práce:

MUDr. Tereza Kopecká, Ph.D., *Španělská chřipka v úmrtní matrice Všeobecné nemocnice v Praze 1910-1925*, FHS UK 2023, 69 str.

Posuzovaná bakalářská práce je poněkud netypická: Renomovaná a vysoce kvalifikovaná autorka s bohatou publikační zkušeností si rozšiřuje kvalifikaci a předložila v tom rámci rozsáhlou vědeckou studii, daleko přesahující běžný standard (nejen) bakalářských prací. Autorka přitom disciplinovaně dodržuje předepsanou strukturu a obsahový rámec bakalářské práce a předložená práce je podle mého názoru vzorná i po formální stránce.

Jde o studii, opřenou o lékařsky fundované vyhodnocení úctyhodného korpusu pramenného materiálu (zpracováno 21 452 na obdukcí (!) postavených úmrtních spisů) Všeobecné nemocnice v Praze z dlouhého období 1910-1925. Tento základní materiálový fundus je dále konfrontován jednak s běžnými matričními zápisy, jednak s dobovou statistikou a publicistikou českou i zahraniční. K tomu se pojí znalost rozsáhlé historicko-lékařské, historicko-sociální, historicko-demografické i další relevantní literatury české i zahraniční. Autorka, která (zdůvodněně) používá relevantní, pro historika ovšem poněkud náročnou metodologii, vyvinula také v dialogu s dr. Špačkem (FHS UK) pro účely sociohistorického hodnocení takto získaných dat vlastní, materiálu odpovídající sociologický model.

Podstatné je, že bez nadsázky gigantická vložená rešeršní, analytická a vyhodnocovací práce nevyšla „jen“ v „ilustraci“ průběhu fatální epidemie přelomu konce I. světové války a těsně poválečné krizové doby v Praze, nýbrž že autorka přeložila originální, místy lehce šokující vlastní interpretaci svých zjištění. Věnovala totiž pozornost celku svých dat, tedy nejen úmrtím „na španělskou chřipku“. Po rozboru souboru zemřelých ukázala dvě enormně důležité okolnosti. Za prvé důsledky absence podstatné části mužské populace ve městě (z území dnešní ČR padlo na frontách 0,3 milionu vojáků, kteří „již nemohli“ onemocnět či dokonce umřít na španělskou chřipku) a za druhé důsledky takřka naprosté promořenosti dobové společnosti bacilem TBC, která ve vyhladovělé, vyčerpané a podchlazené Praze (Kopecká zdůrazňuje zásadně odlišný průběh epidemie v jednotlivých evropských velkoměstech) ve smrtelnosti s chřipkou tvrdě konkurovala. Nejvýraznější socioprofesionální skupinou mezi v nemocnici zemřelými byly služky: podle Kopecké skupina s největší frekvencí mezilidských kontaktů, tedy s největším nebezpečím infikování se.

Skutečnost, že autorka vzala ve své studii v úvahu nejen „krátké“ období chřipkové epidemie, nýbrž že sledovala v rámci svého pramene komplexní úmrtnost v průběhu předválečných, válečných i poválečných let, jí umožnila nabídnout zcela novou kontextualizaci a interpretaci chřipkové epidemie a jejích důsledků.

Práce jasně formulovala výzkumné otázky, vysoce promyšlenou metodologií si otevřela možnost inovativních přístupů k tématu, gigantická rešerše vytvořila bázi pro obdivuhodně solidní a jasné závěry, které byly na str. 64n. formulovány jasně a přesvědčivě.

K práci, jejíž vznik jsem soustavně sledoval a diskutoval, nemám žádné výhrady, doporučuji ji k obhájení jako výbornou a po (předpokládám) zdařilé obhajobě navrhuji vyslovit autorce speciální pochvalu.

Praha 14.5. 2023

Prof. PhDr. Jiří Pešek